

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
OPĆINA BUGOJNO**

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE
BUGOJNO ZA 2017.-2019. GODINU**

Bugojno, juni 2016. godine

SADRŽAJ

1. Uvod.....	3
2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona	5
2.1. Makroekonomski pokazatelji BiH za razdoblje 2013. - 2018. g.	5
2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2013. - 2018. g.	7
2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2017.-2019.	11
3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2017.-2019.	18
3.1. Projekcije prihoda za period 2017.-2019.	18
3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2017.-2019.	21
3.3. Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama	25
4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno ..	27

1.Uvod

U skladu sa Zakonom o Budžetu FBiH (Službene novine FBiH, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15) urađen je dokument okvirnog Budžeta Općine Bugojno za period od 2017. do 2019. godine (skraćeno: DOB) koji služi kao polazna osnova za izradu Nacrta Budžeta za 2017. godinu i koji sadrži procjene Budžeta za 2018. i 2019. godinu.

Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja kratkoročnu i srednjoročnu ekonomsku i fiskalnu prognozu za društveno-ekonomsko okruženje, a u okviru kojeg se projicira ekonomski i fiskalni položaj općine u trogodišnjem periodu.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period sa viših nivoa vlasti (SBK i FBiH) trebale su biti objavljene i osnova su za izradu dokumenta okvirnog Budžeta.

Zakonom o budžetima u FBiH („Sl.novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15), propisan je budžetski kalendar kojim su utvrđeni krajnji rokovi za svaku fazu budžetskog planiranja i kojim je predviđeno da DOB, kao jedinstven dokument, vlada odnosno općinski načelnik razmatra i usvaja do 30. juna tekuće godine.

Teškoća za primjenu ovako definisanih zakonskih odredbi predstavlja činjenica da su novim Zakonom o budžetima u FBiH definisane iste procedure i rokovi za pripremu budžetskih dokumenata za sve nivoe vlasti, zatim da se u pripremi navedenih dokumenata treba bazirati na smjernicama ekonomske i fiskalne politike viših nivoa vlasti koje općine ne dobivaju u periodu pripreme svojih budžetskih dokumenata, odnosno činjenica da se nisu dostavile smjernice sa viših nivoa vlasti (FBiH, SBK) u roku ili se nisu ni dostavile kako je predviđeno Zakonom o Budžetu FBiH.

Imajući u vidu navedeno, izrada Dokumenta okvirnog Budžeta općine Bugojno za period 2017.-2019. se temelji na slijedećim dokumentima/informacijama:

- Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2016.-2018. (elektronska verzija dokumenta; Sarajevo, objava: juni 2015. godine);
- Dokument okvirnog Budžeta SBK za period 2016.-2018. (elektronska verzija dokumenta; Travnik, objava: juli 2015. godine);
- Procjenama i projekcijama prihoda Srednjobosanskog kantona za 2016. godinu i za razdoblje 2017.-2019. godine (dostavljeno Općini Bugojno od ministarstva finansija SBK, maj 2016),

- Projekcijama prihoda od indirektnih poreza za razdoblje 2017.-2019. godine objavljenim od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje,
- Statističkim podacima objavljenim u Statističkom godišnjaku Federacije Bosne i Hercegovine 2015. (Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, decembar 2015. godine),
- Nacrt strategije razvoja Općine Bugojno za period 2011.-2020. godine

Procjena prihoda za Općinu Bugojno 2017.-2019. je urađena po osnovu istorijskog principa (izvještaja o izvršenju budžeta iz proteklih godina i drugih finansijski pokazatelja iz proteklih perioda).

Važno je imati u vidu da DOB, kao okvirni dokument za donošenje Budžeta, predstavlja osnovu za planiranje godišnjeg budžeta i nije limitirajući faktor planiranja prihoda i izdataka prilikom donošenja dokumenata Budžeta, ali treba predstavljati gornju granicu rashoda za trogodišnji period prilikom pripreme budžetskih zahtjeva iako je gotovo nemoguće postići identične vrijednosti projiciranih DOB-om i nacrtom, odnosno prijedlogom budžeta.

2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona

2.1 Makroekonomske projekcije BiH za razdoblje 2013. - 2018. godine

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji za BiH za razdoblje 2013.- 2018. godine.

INDIKATORI	ZVANIČNI PODACI 2013	PROJEKCIJE				
		2014	2015	2016	2017	2018
Nominalni BDP u mil KM	28.027	28.195	29.146	30.465	32.188	34.182
Nominalni rast u %	2,6 %	0,6 %	3,4 %	4,5 %	5,7 %	6,2 %
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,9	100,0	100,7	101,3	102,0	101,7
Realni BDP u mil KM (pret. godina = 100)	27.501	28.198	28.930	30.078	31.565	33.607
Realni rast u %	0,7 %	0,6 %	2,6 %	3,2 %	3,6 %	4,4 %
Inflacija mjer. indeks. potroš.cijena u %	-0,1 %	-0,7 %	1,0 %	0,9 %	1,2 %	1,5 %
Potrošnja u mil KM	28.815	29.126	29.736	30.530	31.610	32.738
Vladina potrošnja u mil KM	5.986	6.106	6.216	6.340	6.530	6.726
Privatna potrošnja u mil KM	22.829	23.020	23.520	24.190	25.080	26.012
Investicije u mil KM	4.703	5.256	5.787	6.436	7.158	7.989
Vladine investicije u mil KM	1.041	1.302	1.497	1.721	2.014	2.357
Privatne investicije u mil KM	3.662	3.954	4.291	4.741	5.144	5.633
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	11,50 %	11,6 0%	12,90 %	13,70 %	14,40 %	15,50%
Bilanca tekućeg računa u mil KM	-1.548	-2.087	-2.184	-2.330	-2.448	-2.719
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-5,50%	-7,40%	-7,50%	-7,60%	-7,60%	-8,00%
Nominalni Rast uvoza u %	-1,80 %	7,20 %	6,20 %	4,60 %	4,50 %	5,20 %
Nominalni Rast izvoza u %	5,80 %	2,90 %	7,90 %	7,60 %	7,90 %	8,00 %

Izvor: DEP "DOP Makroekonomske projekcije 2016-2018." Sarajevo, mart 2015. godine

Prema podacima i projekcijama Direkcije za evropsko planiranje (DEP) i Federalnog ministarstva financija, koji su navedeni u tabeli 1., može se vidjeti da se između 2013. i 2014. godine u Federaciji BiH desio pad realnog BDP-a od 0,1% (sa 0,7% na 0,6%), dok se u narednim godinama očekuje rast, od 2,6% u 2015. godini do 4,4% u 2018. godini.

Očekivani ekonomski rast nekih od važnijih ekonomskih partnera iz bližeg okruženja, te ekonomski rast EU bi trebali poticati BiH prema ekonomskom razvoju u periodu 2017.-2019. godine. Ovo bi trebalo i više nego iskompenzirati odsustvo snažnog doprinosa rastu od strane proizvodnje i izvoza električne energije iz 2014. i 2015. godine kada je došlo do normalizacije sistema nakon velikih problema u prethodnim godinama. Ekonomski rast u okruženju bi mogao poboljšati trendove kako tekućih tako i kapitalnih novčanih priliva iz inostranstva. Unatoč elementarnim nepogodama koje su pogodile teritorij BiH u 2014. godini, naprijed navedeno bi trebalo dovesti do jačanja izvoza i industrijske proizvodnje čime bi višegodišnji negativan trend broja zaposlenih mogao biti konačno zaustavljen i blago preokrenut.

Makroekonomski pokazatelji za 2015. godinu dovode do prognoze da će doći do postepenog jačanja ekonomskog rasta u BiH na 3,2 % u 2016. godini, te 3,6 % u 2017. godini. Postepeno normaliziranje situacije i vraćanje ekonomije na uzlazni trend upućuje da bi ovaj rast trebao biti nošen prije svega domaćom potražnjom uz skroman negativan doprinos vanjskotrgovinskog deficita. Ovo u velikoj mjeri odgovara strukturi rasta u poslijekriznom razdoblju. Ovaj rast bi trebao prije svega biti nošen rastom izvoza, te postupnim jačanjem privatne potrošnje i investicija.

Tokom 2016. očekuje se postepen oporavak BiH privrede. Očekuje se da bi BiH tokom 2016. godine trebala u velikoj mjeri provesti strukturalne reforme. Predajom aplikacije za članstvo u EU, ukupni poslovni ambijent trebao bi biti dosta povoljniji u odnosu na 2014. i 2015. godinu. Rast izvozne potražnje bi trebao potaći, u velikoj mjeri izvozno orijentiranu industrijsku proizvodnju koja bi u 2016. trebala ostvariti rast od približno 5%. Energetski sektor (rudnici, proizvodnja električne energije i proizvodnja koksa i derivata nafte) bi u 2016. i 2017. godini trebao ostvariti povećanje proizvodnje od približno 5%. Daljnje jačanje oporavka većine industrija u EU tokom 2016. godine se koristi kao pretpostavka projekcije intenziviranja oporavka BiH industrijske proizvodnje sa projiciranim godišnjim rastom od preko 5%. Veća iskorištenost kapaciteta u EU bi kroz rast izvozne potražnje trebala rezultirati daljnjim povećanjem BiH prerađivačke industrije i njenom postupnom vraćanju na nivo pretkriznog razdoblja. Nastavak investicionih ulaganja u infrastrukturu i energetiku bi također trebao značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u BiH tako i onih grana prerađivačke industrije koje

su usko vezane uz građevinarstvo. Također se očekuje nastavak trenda rasta proizvodnje u energetsom sektoru koji je u prethodnom razdoblju bio jedan od glavnih nosilaca industrijske proizvodnje.

2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2013. - 2018. g.

U protekle tri godine ekonomija Federacije BiH je ostvarila skroman ekonomski rast. Prema procjenama Federalnog ministarstva finansija nakon rasta nominalnog BDP od 2,6 %, kao i realnog BDP od 0,7 %, u 2013. godini, nominalni BDP za 2014. godinu iznosio je 18,1 milijardi KM sa nominalnim rastom od 0,6%, dok je realni BDP za 2014. godinu također iznosio 18,1 milijardi KM s realnim rastom od svega 0,6 %. Prema projekcijama za 2016. godinu nominalni BDP bi trebao imati intenzivniji rast o 4,5 %, dok bi rast realnog BDP trebao iznositi 3,2 % u 2016. godini. Kako nominalni, tako i realni BDP svoj rast bi trebali nastaviti i u narednom periodu, što bi trebalo rezultirati stopom od 6,2 % nominalnog rasta, odnosno stopom od 4,4 % realnog rasta u 2018. godini. Pretpostavke i prognoze makroekonomskog okvira za Federaciju BiH se temelje na pokazateljima u 2014. i 2015. godini te projekcijama za period 2016.-2018. godine koje su objavljene u Dokumentu okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2016.-2018. godine, a baziraju se na podacima Federalnog zavoda za statistiku:

Tabela 2. Makroekonomski pokazatelji za Federaciju BiH za razdoblje 2013 - 2018. godine

Indikator	Procjene FMF-a		Projekcije FMF-a			
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Nominalni BDP u mil.KM	17.993	18.101	18.712	19.559	20.665	21.945
Nominalni rast u %	2,6%	0,6%	3,4%	4,5%	5,7%	6,2%
Realni BDP u mil.KM (prethodna g.=100)	17.656	18.103	18.573	19.310	20.265	21.576
Realni rast u %	0,7%	0,6%	2,6%	3,2%	3,6%	4,4%

Izvor: Prema podacima iz Godišnjeg biltena "Bosna i Hercegovina u brojevima 2013." Agencija za statistiku BiH, Sarajevo mart 2014. i na temelju podataka DEP-a iz materijala: "DOB makroekonomske projekcije 2016-2018." Sarajevo, mart 2015. godine.

U 2016. godini očekuje se nastavak postepenog poboljšanja eksternog okruženja i jačanje ekonomskog rasta u Federaciji BiH. Očekivano jačanje ekonomskog rasta i zaposlenosti u okruženju bi trebalo osigurati značajan rast ne samo izvoza nego i domaće potražnje koja se u značajnoj mjeri financira inozemnim priljevima. Pozitivan utjecaj na ekonomski rast kako u BiH, tako i u Federaciji BiH bi moglo imati i projicirano ubrzavanje rasta u Austriji na 1,5 % u 2016. godini. Pored postepenog poboljšanja eksternog okruženja, projekcije ekonomskog rasta BiH za 2016. godinu podrazumijevaju odsustvo elementarnih nepogoda (suša i poplava) i normalnu hidrološku situaciju u hidroelektranama i uobičajenu razinu remonta u elektroenergetskom sistemu. Također, očekivana stabilizacija svjetskih cijena je trebala zaustaviti deflaciju u 2016. godini koja je u prethodnom periodu predstavljala ozbiljnu prijetnju za ekonomski rast BiH. Povratak inflacije se očekuje 2017. i narednih godina.

Spomenuti faktori i pretpostavke bi trebali dovesti do postepenog jačanja ekonomskog rasta BiH u 2016. godini na stopu od 3,2 %.

U razdoblju 2017– 2018. se očekuje daljnje postepeno jačanje ekonomskog rasta u BiH i to prvenstveno kao posljedica sve povoljnijeg eksternog okruženja. Tako je za 2017. godinu projiciran realni rast od 3,6% nakon čega slijedi daljnje ubrzavanje na 4,4 % 2018. godine.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl.

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku za 2014. godinu podaci o industrijskoj proizvodnji govore da je industrijska proizvodnja u 2014. godini imala rast od 0,1% u odnosu na 2013. godinu. Važno je istaknuti da je ova neznatna stopa rasta industrijske proizvodnje posljedica prirodnih nepogoda i vremenskih neprilika.

U razdoblju I – III 2015. godine izvoz je u prosjeku rastao svaki mjesec za 6,9%, a uvoz je u prosjeku svaki mjesec rastao za 13,6%.

Trgovinski deficit Federacije BiH za razdoblje I – III 2015. godine iznosi 933.309 KM.

Postotak pokrivenosti uvoza izvozom Federacije BiH za razdoblje I – III 2015. godine je 61,4% i viši je za 3,0% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine kada je pokrivenost iznosila 58,3%.

Udio Federacije BiH u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine za razdoblje I – III 2015. godine je 70,0%, a u ukupnom uvozu 67,9%. Što se tiče vanjskotrgovinskog poslovanja u Federaciji BiH za prvi kvartal 2015. godine ostvaren je izvoz u vrijednosti 1.482,7 mil. KM što je za 7,1% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok je uvoz u istom razdoblju iznosio 2.416,0 mil. KM što je za 1,8% više. (Izvor *Federalni zavod za statistiku BiH „Mjesečni statistički pregled Federacije BiH“ br. 5/15*)

Napomena: Kad je u pitanju industrijska proizvodnja u FBiH, podaci za period I-III 2015. godine su zadnji objavljeni od strane Federalnog zavoda za statistiku.

Tržište rada

Broj zaposlenih u Federaciji BiH u 2015. godini, u odnosu na prethodnu, uvećao se za 1,47 %, dok se u isto vrijeme broj nezaposlenih osoba smanjio za 0,3%, što se odnosi uglavnom na privatni sektor.

Ukupan broj zaposlenih prema kadrovskoj evidenciji u 2015. godini na području Federacije BiH je 450.121 osobe. U usporedbi s godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2015. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih. U 2015. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 390.204 nezaposlenih osoba, što predstavlja smanjenje za 1.223 osobe u odnosu na 2014. godinu.

Tabela 3. *Usporedba zaposlenih/nezaposlenih u Federaciji BiH*

	2011	2012	2013	2014	2015
Broj zaposlenih	440.747	437.331	435.113	443.587	450.121
Broj nezaposlenih	367.115	377.957	388.704	391.427	390.204

Izvor: *Federalni zavod za statistiku BiH „Godišnji statistički bilten Federacije BiH za 2015.*

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za 2015. godine u Federaciji BiH iznosila je 830 KM. U odnosu na 2014. godinu došlo je do smanjenja prosječne mjesečne isplaćene neto plaće u 2015. godini za 0,4 %.

Javni sektor nije zabilježio značajnije promjene kada je broj zaposlenih u 2015. godini u pitanju. Razlog tome leži u činjenici da su još uvijek na snazi budžetske restrikcije za novo zapošljavanje. To znači da bi broj zaposlenih u javnom sektoru Federacije BiH u 2016. godini mogao ostati na istoj razini kao prethodne godine. Kad je u pitanju privatni sektor broj zaposlenih se nije značajno povećao u odnosu na prethodnu 2015. godinu iako postoje pretpostavke da bi u 2016. godini broj zaposlenih u privatnom sektoru trebao rasti zbog povećanja stranih investicija i planiranih infrastrukturnih projekata na svim nivoima vlasti.

Osnovni makroekonomski ciljevi FBiH za period 2016-2019:

- Makroekonomska stabilnost (Razvoj vanjskog sektora, razvoj javnih financija, razvoj financijskog tržišta),
- Konkurentnost (klasteri, kompetentnost ljudskih resursa, jedinstven ekonomski prostor, znanstveno tehnološka i poslovna infrastruktura),
- Održivi razvoj (razvoj poljoprivrede, proizvodnje hrane i ruralni razvoj, razvoj i zaštita prirodnih resursa (voda, zrak, tlo) i razvoj energetske potencijala, razvoj transporta i komunikacija),
- Zapošljavanje (razvoj malih i srednjih poduzeća i otvaranje radnih mjesta, funkcioniranje tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja, poboljšanje vještina na tržištu rada, strukovnog obrazovanja i treninga),
- Socijalna uključenost (socijalna politika u funkciji zapošljavanja, poboljšati položaj obitelji s djecom, poboljšati obrazovanje, poboljšati zdravstvenu zaštitu, poboljšati položaj osoba s invaliditetom, poboljšati mirovinsku politiku),
- EU integracije.

(Izvor: Program rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine 2015 – 2018, Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, juni 2015. godine)

2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2017-2019

Srednjobosanski kanton (SBK) zauzima 3.189 km² površine i čine ga dvanaest općina: **Bugojno**, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine.

Procjene Federalnog zavoda za statistiku pokazuju da u ovom kantonu ima 253.149 stanovnika, što je 10,83 % u odnosu na ukupan broj stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Gustoća naseljenosti je nešto ispod prosjeka Federacije BiH (79,4 u Kantonu naspram 89,5 stanovnika po km² u FBiH). Prema podacima Federalnog Zavoda za programiranje razvoja za SBK, ukupne investicije u 2013. godini iznosile su 185 milijuna KM.

Evropska unija kao preduvjet za aplikaciju BiH u članstvo EU traži usvajanje **Reformske agende između svih nivoa vlasti u BiH**, koja uključuje njenu provedbu kroz niz reformi i bolnih rezova u svim sferama društva u BiH. Taj dokument precizira provođenje mjera i aktivnosti koje će poboljšati poslovno okruženje i smanjiti opterećenja na rad, poboljšavanje efikasnost javne uprave, jačanje kapaciteta tržišta rada, unapređenje fiskalne održivosti i finansijsku stabilnost.

Provedba Reformske agende će morati započeti bez odlaganja. Širok set srednjoročnih prioriteta bit će prerađen u konkretne inicijalne mjere i pothvate, koji će biti pripremljeni i provedeni u predstojećim mjesecima 2016. godine, sa svakom institucijom pojedinačno. Ove početne mjere i pothvati će biti razrađeni do daljnjih preciznijih mjera koje će Reformsku agendu pomjeriti s njene početne faze dalje u srednjoročno razdoblje. Provedba ovog dokumenta značajno će utjecati na ekonomsku i fiskalnu politiku u SBK i njenim općinama.

Prema podacima Federalnog Zavoda za programiranje razvoja za SBK, ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2014. godini iznosile su 302 milijuna KM.

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u Federaciji BiH na dan 31.12.2014. godine iznosio je 101.475 i viši je za 0,2 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u SBK iznosio je 10.740 i viši je za 180 ili 1,7% u

odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u SBK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH s 10,6%.

Broj registriranih pravnih osoba u 2014. godini iznosio je 51.875 u Federaciji BiH, što je više za 1.250 ili 2,5% u odnosu na 2013. godinu, dok je u SBK iznosio 4.530, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 130 ili 3,0%. Broj registriranih pravnih osoba u SBK učestvuje u ukupnom broju registriranih pravnih osoba u Federaciji BiH s 8,7%. Broj registriranih obrtnika u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31.12.2014. godine iznosio je 49.600, što je manje za 1.095 ili 2,2% u odnosu na prethodnu godinu, dok je u SBK broj registriranih obrtnika iznosio 6.210 što je više za 50 ili 12,5 % u odnosu na 2013. godinu. Broj registriranih preduzeća u Općini Bugojno iznosi 1.787 što čini 48 preduzeća na 1000. stanovnika.

Tabela 4. Stanovništvo i Struktura poslovnih subjekata u SBK po općinama za 2014.godinu

Općine	Stanovništvo	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		Ukupno	Pravne osobe	Jedinice u sistemu	Obrti	
UKUPNO SBK	252.573	10.740	4.530	2.421	6.210	42,5
Bugojno	37.146	1.787	607	362	1.180	48,1
Busovača	15.970	877	281	124	596	54,9
Dobretići	628	28	26	12	2	44,6
Donji Vakuf	13.805	801	209	127	592	58,0
Fojnica	11.621	517	188	90	329	44,5
G. Vakuf- Uskoplje	18.648	895	239	132	656	48,0
Jajce	24.070	715	372	224	343	29,7
Kiseljak	20.545	1.029	515	235	514	50,1
Kreševo	5.456	303	166	49	137	55,5
Novi Travnik	24.942	700	388	222	312	28,1
Travnik	54.452	1.917	918	556	999	35,2
Vitez	25.290	1.171	621	288	550	46,3
FBiH	2.338.277	101.475	51.875	27.840	49.600	43,4

Izvor: Federalni zavod za statistiku, maj 2015.

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja, u 2014. godini u Federaciji BiH, GDP je iznosio 17.160 mil. KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,5 %

(GDP u 2013. godini iznosio je 16.914 mil. KM), dok GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Federaciji BiH iznosi 7.344 KM i veći je za 1,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći GDP je procijenjen i dalje u Kantonu Sarajevo u iznosu od 6.208 mil. KM, dok je najmanji u Posavskom kantonu u iznosu od 223 mil. KM. Najveći GDP/PC (per capita) procjenjuje se u Kantonu Sarajevo u iznosu od 13.955 KM, a najmanji u Unsko - sanskom kantonu u iznosu od 4.419 KM. Najveće učešće GDP-a u ukupnom GDP-u FBiH u 2014. godini ima Sarajevski kanton s 36,2%, a najmanje Posavski i Bosansko podrinski s 1,3%. U srednjobosanskom kantonu procjenjuje se da je u 2014. godini ostvaren GDP u iznosu od 1.304 miliona KM, što u odnosu na GDP Federacije iznosi 7,6%. Procjena GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u SBK iznosi 5.163 KM ili 70,3% od prosjeka Federacije. U općini Bugojno GDP pre capita iznosi 3.696 KM, što čini samo 50,3 % u FBiH. Pregled GDP-a po općinama u Kantonu može se vidjeti u tabeli 5:

Tabela 5. Bruto domaći proizvod (BDP ili GDP) u SBK za 2014.god.

Općine	Stanovništvo	GDP-u hilj.KM	GDP/PC po glavi stanovnika u KM	GDP/PC po glavi stanovnika u KM FBiH = 100
UKUPNO SBK	252.573	1.304.147	5.163	70,3
Bugojno	37.146	137.278	3.696	50,3
Busovača	15.970	68.640	4.298	58,5
Dobretići	628	0	0	0,0
Donji Vakuf	13.805	51.479	3.729	50,8
Fojnica	11.621	102.959	8.860	120,6
G. Vakuf- Uskoplje	18.648	68.640	3.681	50,1
Jajce	24.070	120.119	4.990	68,0
Kiseljak	20.545	102.959	5.011	68,2
Kreševo	5.456	34.320	6.290	85,7
Novi Travnik	24.942	120.119	4.816	65,6
Travnik	54.452	360.356	6.618	90,1
Vitez	25.290	137.278	5.428	73,9
FBiH	2.336.722	17.159.815	7.344	100,0

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2015 godine

Industrijska proizvodnja SBK i Općine Bugojno

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u iznosu od 5.779 mil. KM što je za 4,2% više u odnosu na izvoz u 2013. godini, dok je u SBK izvoz iznosio 579 mil. KM ili 8,8% više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz SBK učestvuje u ukupnom izvozu Federacije BiH s 10,0%.

U 2014. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u iznosu od 10.354 mil. KM ili 5,3% više u odnosu na 2013. godinu, dok je u KSB uvoz iznosio 816 mil. KM ili 9,2% više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz Kantona učestvuje u ukupnom uvozu F BiH s 7,9%. Općina Bugojno u 2014. godini je ostvarila ukupni izvoz od 45.3 mil.KM i uvoz u iznosu od 30.5 mil.KM što čini 148,79 % pokrivenosti uvoza izvozom.

Tabela 6. Izvoz i uvoz po općinama u SBK za 2014.god.

u 000

Općine	Vrijednost u KM		Učešće u %		Pokrivenost uvoza izvozom u %	Trgovinska bilanca (deficit)
	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz		
UKUPNO SBK	579.077	815.612	10,02	7,88	71,00	-236.535
Bugojno	45.339	30.472	0,78	0,29	148,79	14.867
Busovača	29.708	15.129	0,51	0,15	196,36	14.579
Dobretići	0	0	0,00	0,00	0,00	0
Donji Vakuf	11.278	3.805	0,20	0,04	296,40	7.473
Fojnica	2.010	2.634	0,03	0,03	76,31	-624
G.Vakuf-Usk.	30.230	21.554	0,52	0,21	140,25	8.676
Jajce	128.246	39.471	2,22	0,38	324,91	88.775
Kiseljak	41.085	93.522	0,71	0,90	43,93	-52.437
Kreševo	5.369	71.565	0,09	0,69	7,50	-66.196
Novi Travnik	46.732	31.733	0,81	0,31	147,27	14.999
Travnik	212.493	220.368	3,68	2,13	96,43	-7.875
Vitez	26.587	285.359	0,46	2,76	9,32	-258.772
FBiH	5.778.901	10.353.991	100,00	100,00	55,81	-4.575.090

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH, posredovanjem Agencije za statistiku BiH

Tržište rada SBK i Općine Bugojno

Prosječan broj zaposlenih u 2015. godine na području SBK je 41.615, što predstavlja rast od 2,1 % u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini prosječan broj nezaposlenih iznosio je 41.313 osoba, što je za 302 osobe manji broj u odnosu na broj zaposlenih u SBK.

Prosječan broj zaposlenih za Općinu Bugojno u 2015. iznosio je 4.108 dok je prosječan broj nezaposlenih iznosio 6.142 što čini razliku od - 2034. Prosječna neto plaća za SBK je 673,00 KM dok je prosječna neto plaća za Općinu Bugojno 642,00 KM što je ispod prosjeka uzimajući sve općine SBK.

Tabela 7. Prosječna zaposlenost, nezaposlenost i plaće po općinama u SBK za 2015. godine

Općine	Prosječan broj zaposlenih	Prosječan broj nezaposlenih	Prosječna neto plaća	Prosječna bruto plaća
UKUPNO SBK	41.615	41.313	673,00	1.011,00
Bugojno	4.108	6.142	642,00	963,00
Busovača	1.859	3.161	724,00	1.097,00
Dobretići	39	104	872,00	1.345,00
Donji Vakuf	1.613	2.962	688,00	1.034,00
Fojnica	1.890	2.148	747,00	1.132,00
G. Vakuf - Uskoplje	2.497	3.125	681,00	1.021,00
Jajce	2.959	3.912	826,00	1.253,00
Kiseljak	3.659	2.660	630,00	950,00
Kreševo	1.199	718	659,00	996,00
Novi Travnik	3.432	4.023	748,00	1.142,00
Travnik	12.434	8.015	652,00	969,00
Vitez	5.926	4.343	600,00	898,00

Izvor: Statistički bilten broj: 236/2016

Projekcije prihoda SBK

Projekcije prihoda od neizravnih poreza za SBK za razdoblje od 2016. do 2019. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za 2015-2019. godinu;
- Nastavku harmonizacije trošarina na cigarete sa standardima EU i usklađivanju trošarina na rezani duhan s rastom trošarina na cigarete ;
- Efektima primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA ;
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od neizravnih poreza.

Politika trošarina na duhan u razdoblju 2016.– 2018. podrazumijeva kontinuirano godišnje povećanje specifične trošarine na cigarete u visini od 0,15 KM/paklici i usklađivanje specifične trošarine na duhan za pušenje s rastom minimalne trošarine na cigarete. Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o trošarinama i primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, procijenjena neto naplata prihoda od neizravnih poreza za 2015. godinu iznosi 5.229,8 mil KM što je za 3,2% više nego u 2014. godini.

Projektirane stope rasta prihoda iznose 2,9 %, 3,5 % i 3,6 % u 2016, 2017 i 2018. godini, respektivno. Procjenjuje se da će do konca godine 2016. biti naplaćeno 5.382,2 mil KM prihoda od neizravnih poreza, što je za 2,9 % više od naplate iz prethodne godine, u 2017. i 2018. godini od 3,5 % i 3,6 %, više u odnosu na prethodne godine.

Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa

Zakonom o pripadnost javnih prihoda u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15) je detaljno regulirana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste. Raspodjela prihoda od neizravnih poreza s jedinstvenog računa za SBK-a očekuje se u iznosu od 119,3 milijuna u 2015., što predstavlja **rast od 9,2%** u odnosu na 2014. godinu po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija, i 123 milijuna u 2016. godini. U dvije naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 120 milijuna KM u 2017. godini, 125,9 milijuna KM u

2018. godini i 134 milijuna KM u 2019. godini. U tabeli 8. je detaljan prikaz Izvršenja prihoda od indirektnih poreza Kantona i općine Bugojno pojedinačno sa Jedinstvenog računa za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. g. i projekcije prihoda za razdoblje 2017. - 2019. godina.

Tabela 8: Izvršenje prihoda od indirektnih poreza kantona i općine kantona pojedinačno na Jedinstvenom računu za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i revidirane projekcije prihoda za period 2017.-2019. godina

Indirektni porezi	Izvršenje 2015	2016	2017	2018	2019
SBK	141.794.477	146.650.642	143.323.876	150.011.627	159.751.221
Kanton	119.372.099	123.075.508	120.283.543	125.896.191	134.070.076
Bugojno	3.259.496	2.990.875	2.923.027	3.059.421	3.258.056
Busovaca	1.471.699	1.614.091	1.577.475	1.651.083	1.758.280
Dobretici	71.840	169.797	165.945	173.688	184.965
Donji Vakuf	1.367.018	1.407.471	1.375.542	1.439.728	1.533.203
Fojnica	1.135.076	1.204.942	1.177.608	1.232.557	1.312.582
Gornji Vakuf-Uskoplje	1.783.692	2.008.919	1.963.347	2.054.960	2.188.379
Jajce	2.214.733	2.636.962	2.577.142	2.697.396	2.872.527
Kiseljak	1.609.222	1.884.129	1.841.387	1.927.310	2.052.441
Kresevo	500.829	497.115	485.838	508.508	541.524
Novi Travnik	2.202.418	2.180.761	2.131.291	2.230.741	2.375.573
Travnik	4.815.351	4.922.056	4.810.399	5.034.861	5.361.752
Vitez	1.991.002	2.058.017	2.011.331	2.105.183	2.241.863
općine	22.422.378	23.575.134	23.040.332	24.115.436	25.681.145

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija 2016.

Prihodi od direktnih poreza

Projekcija prihoda od direktnih poreza odražava između ostalog izvršenje za razdoblje primjene Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit i rađene su po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (GDP-nominalni i realni rast GDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova

ostvarenja prihoda u prethodnim godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti.

Efekti naplate prihoda od poreza na dobit od uvođenja Zakona o porezu na dobit, pokazuju blagi rast za kantonalne Budžete, a koji se različito odražavaju za svaki kanton pojedinačno.

Kantoni u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih direktnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak, zatim prihode po osnovu kantonalnih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda, koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije.

U 2016. godini za SBK i općine projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 18,9 milijuna KM., što predstavlja daljnje povećanje u odnosu na nivo ovih prihoda u 2015. godini dok je porast ovih prihoda projiciran i u narednim godinama.

3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2017.-2019.

3.1 Projekcije prihoda za period 2017.-2019. godinu

Očekivani nivo ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Bugojno iznosi 7.212.000 KM u 2017. godini, 7.383.000 KM u 2018. godini i 7.583.000 KM u 2019. godini. Projekcija ukupnih prihoda za 2017. godinu predviđa manji iznos u odnosu na planirano u 2016. godini jer, najvećim dijelom, transferi sa viših nivoa vlasti u tekućoj godini ne ostvaruju se kako je planirano.

Tabela 9. Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2017. - 2019.

R. b.	Ekon. kod	Opis	Ostvareno	Ostvareno	Plan	Projekcije		
			2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
1		PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	6.748.444,00	6.832.154,00	7.387.000,00	7.212.000,00	7.383.000,00	7.583.000,00
2	710000	PRIHODI OD POREZA	4.713.510,00	5.170.242,00	4.990.000,00	5.022.000,00	5.138.000,00	5.318.000,00
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	6.284,00	2.696,00	6.000,00	7.000,00	7.000,00	8.000,00
4	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	713000	Porezi na plaću i radnu snagu	1.727,00	609,00	4.000,00	3.000,00	4.000,00	3.000,00
6	714000	Porez na imovinu	702.110,00	803.405,00	725.000,00	830.000,00	840.000,00	875.000,00
7	715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	1.435,00	452,00	3.000,00	5.000,00	10.000,00	10.000,00
8	716000	Porez na dohodak	755.169,00	825.600,00	800.000,00	875.000,00	925.000,00	970.000,00
9	717000	Prihodi od neizravnih poreza	3.245.056,00	3.536.644,00	3.450.000,00	3.300.000,00	3.350.000,00	3.450.000,00
10	719000	Ostali porezi	1.729,00	836,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00
11	720000	NEPOREZNI PRIHODI	1.706.908,00	1.591.867,00	2.112.000,00	1.870.000,00	1.925.000,00	1.985.000,00
12	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	60.420,00	49.287,00	48.000,00	65.000,00	70.000,00	80.000,00
13	722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	1.645.188,00	1.537.162,00	2.059.000,00	1.800.000,00	1.850.000,00	1.900.000,00
14	723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	1.300,00	5.418,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
15	730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	25.459,00	2.051,00	120.000,00	150.000,00	150.000,00	100.000,00
16	731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	25.459,00	2.051,00	120.000,00	150.000,00	150.000,00	100.000,00
18	733000	Donacije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	740000	KAPITALNI TRANSFERI	0,00	67.994,00	65.000,00	70.000,00	70.000,00	80.000,00
20	741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21	742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	0,00	67.994,00	65.000,00	70.000,00	70.000,00	80.000,00
22	770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	810000	KAPITALNI PRIMICI	302.567,00	0,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
25	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0,00	0,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
26	813000	Primici od financijske imovine	302.567,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno juni, 2016.

Prihodi od indirektnih poreza

Prihodi od indirektnih poreza su porez na dodanu vrijednost (PDV) i porezi koji pripadaju Direkciji cesta.

Najznačajniji u ovoj grupi prihoda je prihod od PDV-a, koji je zajedno sa porezima koji pripadaju Direkciji cesta predviđena a u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti u iznosu od 3.300.000 KM za 2017. godinu, što je za 4,35 % manje u odnosu na planirano u 2016. godini. Predviđeni iznos prihoda od indirektnih poreza u 2016. u iznosu od 3.450.000 KM je manji za 2,45 % od izvršenja u 2015. godini jer je došlo do smanjenja procenta učešća općine Bugojno u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza u skladu sa Uputstvom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i način raspoređivanja tih prihoda za 2016. (Službene novine FBiH, br.1/16).

U 2017. godini planiran je prihod od indirektnih poreza u iznosu od 3.300.000 KM, u 2018. godini u iznosu od 3.350.000 KM i u 2019. godini 3.450.000 KM.

Porez na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak, u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti, u narednom srednjoročnom periodu u 2016. godini iznosi 800.000 KM, u 2017.godini 875.000 KM, u 2018. godini 925.000 KM i u 2019. godini 970.000 KM.

Porezi na imovinu

Ovi porezi obuhvataju porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na nasljeđe i darove, porez na promet nepokretnosti fizičkih i pravnih lica i ostale poreze na imovinu koji se naplaćuju i raspoređuju između budžeta kantona i općina prema kantonalnim propisima.

Projekcija ovih prihoda za 2016. godinu je 725.000 KM , za 2017.godina 830.000 KM , za 2018.godina 840.000 KM i za 2019. godinu 875.000 KM.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi uključuju:

- naknade i takse (naknade po osnovu dodjele i korištenja građevinskog zemljišta i građenje, administrativne takse, komunalne takse i naknade i ostale općinske naknade)

- novčane kazne
- posebne naknade
- ostale neporezne prihodi (uključujući i vlastite prihode korisnika Budžeta općine)

Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda u 2016. godini iznosi 2.112.000 KM. Dalje, projekcija neporeznih prihoda u 2017.godini iznosi 1.870.000 KM, u 2018. godini 1.925.000 KM i u 2019. godini 1.985.000 KM. (Tabela 9)

Potrebno je napomenuti da su neporezni prihodi još uvijek najslabija tačka sagledavanja prihoda koji se kao takvi različito tretiraju u Federaciji BiH, kantonima i općinama, zbog čega treba uslijediti njihovo specificirano i unificirano praćenje.

Također potrebno je da se nadležne općinske službe više angažiraju oko povećanja tekućih transfera sa viših nivoa vlasti koji imaju tendenciju pada zbog nemogućnosti viših nivoa vlasti da sufinansiraju kapitalne projekte lokalnih zajednica tj. Općina.

***Napomena:** Na osnovu Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH, planirano je da Općinsko vijeće do 31.12.2016. donese novu Odluku o komunalnim djelatnostima i naknadama o kojoj značajno zavisi ukupna visina neporeznih prihoda Općine za Budžet 2016. godine.*

3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2017. - 2019.

Očekivana projekcija rashoda i izdataka Općine Bugojno iznosi 7.212.000 KM u 2017. godini, 7.383.000 KM u 2018. godini i 7.583.000 KM u 2019. godini. Ukupni rashodi i izdaci za 2017. su manji u odnosu na planirane u 2016. godini što je u skladu sa trenutno ostvarenim prihodima u 2016. godini i mjerama štednje. Mjere štednje kod javne potrošnje će se provoditi kroz ograničavanje rasta tekućih rashoda, uz istovremeno osiguranje normalnog funkcionisanja rada javne uprave kao i osiguravanje sredstava za infrastrukturne projekte i investicije.

U tabeli 10. su urađene projekcije prihoda i rashoda Općine po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za razdoblje 2017-2019. godine:

Tabela 10. Projekcija rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji općine Bugojno za razdoblje 2016.-2018.

R. b.	Ekonom. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno 2015.	Plan 2016.	Projekcije		
					2017.	2018.	2019.
1		UKUPNO RASHODI I IZDACI	6.851.998,00	7.387.000,00	7.212.000,00	7.383.000,00	7.583.000,00
2	600000	Tekuća pričuva		42.000,00	40.000,00	42.000,00	42.000,00
3	610000	Ukupni tekući rashodi	6.572.995,00	7.113.000,00	6.945.000,00	7.114.000,00	7.314.000,00
4	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.228.472,00	2.255.000,00	2.345.000,00	2.440.000,00	2.540.000,00
5	612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	197.347,00	201.000,00	210.000,00	221.000,00	232.000,00
6	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	600.400,00	605.000,00	607.000,00	610.000,00	620.000,00
7	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2.840.900,00	3.001.500,00	2.810.000,00	2.820.000,00	2.850.000,00
8	615000	Kapitalni transferi	683.957,00	1.024.000,00	950.000,00	1.000.000,00	1.050.000,00
9	616000	Izdaci za kamate	21.919,00	26.500,00	23.000,00	23.000,00	22.000,00
10	820000	Ukupni kapitalni izdaci	279.003,00	232.000,00	227.000,00	227.000,00	227.000,00
11	821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	202.083,00	105.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
12	822000	Izdaci za financijsku imovinu (neraspoređeni višak P i R)	0,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
13	823000	Izdaci za otplate dugova	76.920,00	77.000,00	77.000,00	77.000,00	77.000,00
14		Broj zaposlenih	95	95	95	95	95

R. b.	Funkc. kod - Klasa	RASHOCI PO FUNKCIONALNIM KATEGORIJAMA	Ostvareno 2015.	Plan 2016.	Projekcije		
					2017.	2018.	2019.
1		UKUPNO	6.851.998,00	7.387.000,00	7.212.000,00	7.383.000,00	7.583.000,00
2	01	OPĆE JAVNE USLUGE	3.481.268,00	3.575.500,00	3.650.000,00	3.750.000,00	3.850.000,00
3	02	OBRANA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	03	JAVNI RED I SIGURNOST	116.000,00	116.000,00	117.000,00	118.000,00	118.000,00
5	04	EKONOMSKI POSLOVI	537.395,00	557.000,00	565.000,00	570.000,00	585.000,00
6	05	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	107.208,00	128.000,00	130.000,00	135.000,00	140.000,00
7	06	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	446.016,00	1.045.000,00	855.000,00	900.000,00	950.000,00
8	07	ZDRAVSTVO	23.000,00	23.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
9	08	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	1.181.858,00	1.148.500,00	1.055.000,00	1.060.000,00	1.080.000,00
10	09	OBRAZOVANJE	505.321,00	354.000,00	365.000,00	370.000,00	375.000,00
11	10	SOCIJALNA ZAŠTITA	453.932,00	440.000,00	450.000,00	455.000,00	460.000,00

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno juni, 2016.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

Planirani, prosječni broj zaposlenih državnih službenika i namještenika u Općini Bugojno u 2016. godini je 95. Ukupno planirana potrošnja za bruto plaće i naknade zaposlenih u 2016. iznosi 2.255.000 KM dok je planirani iznos za 2017. godinu 2.345.000 KM, za 2018. godinu iznos bi se trebao povećati na 2.440.000 KM i za 2019. godinu 2.540.000 KM.

Materijalni troškovi

Ukupna izdvajanja za materijalne troškove Općine Bugojno procjenjuju se na 605.000 KM u 2016. god., 607.000 KM u 2017., 610.000 KM u 2018. godini i 620.000 KM u 2019. godini. Putni troškovi, nabavka materijala, komunalni izdaci, troškovi energije i ugovorene usluge su realno planirani i neizbježni kad je u pitanje kvalitetna i profesionalna usluga građanima, kao i potrebe Općinskog vijeća, mjesnih zajednica i ostalih korisnika.

Tekući transferi

Ukupna izdvajanja za tekuće transfere se procjenjuju u iznosu od 3.001.500 KM za 2016., 2.810.000 KM za 2017. godinu, 2.820.000 KM za 2018. godinu i 2.850.000 KM za 2019. godinu. Razlog pada iznosa za ovu namjenu u odnosu na prethodne godine leži u činjenici da očekivani pad ukupnih prihoda zahtjeva i mjere štednje za sve korisnike budžetskih sredstava dok su bruto plaće zaposlenih zakonski regulisane a materijalni troškovi za rad javne uprave i Općinskog vijeća su minimalno planirani. Uz mjere štednje, budžetsko programiranje je sigurno jedno od rješenja problema nerealne potrošnje korisnika. Po pitanju izrade programa potrošnje po kojima bi se finansirali svi korisnici budžetskih sredstava, potrebno je da se svi akteri uključe u proces planiranja i izrade dokumenta Budžeta kako bi se sredstva trošila realno, namjenski i transparentno. Kako bi se budžetsko programiranje realizovalo u skladu sa Zakonom o Budžetima FBiH i ostalim zakonskim propisima, potrebno je da sve potrošačke jedinice organa uprave (općinske službe) urade pojedinačne programe utroška sredstava za tekuće i kapitalne transfere i izdatke kako bi služba za finansije i inspeksijski nadzor mogla pratiti namjenski i transparentan utrošak sredstava iz Budžeta.

Kapitalni transferi i izdaci

Ukupna izdvajanja za kapitalne transfere i izdatke se procjenjuju u iznosu od 1.024.000 KM za 2016. godinu, 950.000 KM za 2017. god., 1.000.000 KM za 2018. godinu i 1.050.000 KM

za 2019. godinu. Uzimajući u obzir planirano u dokumentu strategije razvoja Općine za period od 2011-2020. godine i uzimajući u obzir nepotpune zahtjeve korisnika za finansiranje 2017-2019 koje je Služba za finansije i inspekcijski nadzor zaprimila od nadležnih službi, iznosi za kapitalne transfere i izdatke za period 2017-2019 su ostali uglavnom na istom nivou u odnosu na protekle godine.

Infrastrukturni i kapitalni projekti i razvojni programi koje Općina planira realizovati za period 2017-2019. godine su navedeni u Nacrtu dokumenta strategije razvoja Općine za period 2011-2020. Najvažniji razvojni programi iz dokumenta Nacrta strategije razvoja Općine su: Izgradnja infrastrukture i podrška razvoju malih i srednjih preduzeća, poboljšanje tehnološke proizvodnje, razvoj poljoprivredne proizvodnje i kreiranje poslovnog okruženja za privlačenje investicija. Općina će nastojati da za period od 2017-2019. započne i završi veći dio projekata koji su planirani pod svakim pojedinačnim programom i u skladu sa svojim mogućnostima i nadležnostima. Izdaci za finansijsku imovinu se odnose na neraspoređeni višak prihoda i rashoda u iznosu od 50.000 KM za svaku fiskalnu godinu a svrha je pokriće budžetskih deficita iz proteklih perioda.

Izdaci za otplate duga

Otplata kredita za period 2017.-2019. godine odnosi se na kredit kod Razvojne banke za rekonstrukciju Ulice Sultan Ahmeda koja je završena u roku u 2012. godini. Otplata kredita je planirana u iznosu od 77.000 KM za naredne tri godine.

Budžetska potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji

Iz pregleda rashoda po funkcionalnoj klasifikaciji vidljivo je da se najveći dio sredstava usmjerava prema aktivnostima općih javnih službi (regulisano zakonom) odnosno prema povećanju kvalitete usluga građanima kao i zaposlenju visoke stručne spreme u organu uprave. Potrošnja usmjerena prema stambeno-komunalnim aktivnostima je posebno značajna jer je prioritet Općine da kroz izgradnju infratrukture stvara preduslove za investicije i razvoj. Za period od 2017. do 2019. planira se minimalno tj. realno povećanje potrošnje za sve aktivnosti.

Napomena: Dokument Budžeta za 2016. godinu je urađen po novoj funkcionalnoj klasifikaciji COFOG, kako je i propisano novim Zakonom o Budžetima FBiH ("Službene novine FBiH", br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15) i Pravilnikom o knjigovodstvu Budžeta u FBiH (Sl. novine FBiH, broj: 60/14).

3.3 Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama

Strateški cilj budžetskog korisnika, jedinstvenog organa uprave: Blagovremeno i potpuno ostvarivanje programskih aktivnosti Načelnika Općine zajedno sa potrošačkim jedinicama odnosno općinskim službama.

Tabela 11. Pregled programa aktivnosti po potrošačkim jedinicama (službama) za period 2017-2019.

Lista programa aktivnosti korisnika	Plan za 2016.	PROJEKCIJE			Nosioč aktivnosti	Izvor finansiranja
		2017.	2018.	2019.		
1. Program aktivnosti Općinskog Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuću rezervu i izdatke za opremu	144.000	147.000	150.000	155.000	Načelnik	Vlastita sredstva
2. Program aktivnosti Stručne službe općinskog vijeća i Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge (posebno za rad vijećnika i komisija), parlamentarne partije, izbornu komisiju, nabavku opreme i rekonstrukciju zgrade Općine	1.306.000	1.315.000	1.330.000	1.370.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
3. Program aktivnosti Službe za civilnu zaštitu. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere i nabavku opreme	185.500	195.000	205.000	215.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
4. Program aktivnosti Službe za privredu, društvene djelatnosti i opću upravu <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere-posebni programi za sport, kulturu, NVO, obrazovanje, poduzetništvo, poljoprivredu i ostalo i izdatke za Opremu	2.948.500	2.800.000	2.850.000	2.920.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
5. Program aktivnosti Službe za urbanizam, građenje, geodetsko-katastarske i imovinsko pravne poslove. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, kapitalne izdatke i transfere i izdatke za opremu.	462.500	465.000	475.000	490.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije

6. Program aktivnosti Službe za stambeno komunalne poslove, obnovu i razvoj MZ <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere- posebni programi za transfere i subvencije, izdatke za nabavku stalnih sredstava, kapitalne transfere drugim nivoima vlasti, kapitalne transfere pojedincima	1.835.500	1.780.000	1.858.000	1.908.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
7. Program aktivnosti Službe za finansije i inspekcijski nadzor <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, druge tekuće transfere-povrat poreza, izdatke za opremu, otplatu kredita, izdatke za kamate i neraspoređeni višak prihoda i rashoda	505.000	510.000	515.000	525.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
UKUPNO	7.387.000	7.212.000	7.383.000	7.583.000		

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno, juni 2016.

Programi aktivnosti svih potrošačkih jedinica (tabela 11.) čine ukupnu programsku aktivnost jedinstvenog organa uprave kao budžetskog korisnika. Potrošačke jedinice odnosno Načelnik i općinske službe, kao korisnici budžetskih sredstava, su dužni da u sklopu navedenih programskih aktivnosti izrade pojedinačne programe koji će obuhvatiti sve tekuće i kapitalne transfere/subvencije pojedincima, udruženjima, javnim preduzećima i ustanovama klasifikovane po funkcionalnim kategorijama iz slijedećih oblasti: Opće javne usluge, odbrana, javni red i sigurnost, ekonomski poslovi, zaštita životne sredine, stambeni i zajednički poslovi, zdravstvo, rekreacija-sport, kultura i religija, obrazovanje i socijalna zaštita.

4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno

Mjere za uspješnu fiskalnu i makroekonomsku politiku Općine za period 2017-2019 :

- Restriktivna politika prema potrošnji Budžetskih sredstava
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava
- Jačanje makroekonomske stabilnosti (važna uloga nadležnih službi, privatnog sektora, Javnih preduzeća i ustanova i ostalih korisnika)
- Provođenje reforme javne uprave, javnih preduzeća i ustanova
- Provođenja mjera za poticanje zaposlenosti u javnom i privatnom sektoru
- Poboljšanje naplate poreznih i neporeznih prihoda
- Koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Sprovođenje svih zakonskih i podzakonskih akata sa viših nivoa vlasti kao i usklađivanje svih pravnih regulativa općine sa važećim zakonima a koje nisu još uvijek usklađene.

Na osnovu procijenjenog okvira raspoloživih prihoda i prioriteta politika Općine s jedne strane, zatim analize objavljenih dokumenata okvirnog Budžeta sa viših nivoa vlasti i finansijskih zahtjeva korisnika Budžeta (djelomično dostavljeni od potrošačkih jedinica) s druge strane, ovim dokumentom okvirnog Budžeta Općine Bugojno predloženi su prioriteti potrošnje za naredni trogodišnji period, a u skladu s tim i početne gornje granice rashoda korisnika Budžeta za 2017., 2018 i 2019. godinu. Ključni, ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda je projicirani okvir raspoloživih prihoda prikazan u tabeli 9. (Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2017. - 2019.)

Pripremila:

Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno

Broj: 01-14-00690-5-16

Bugojno, juni 2016. god.

NAČELNIK OPĆINE

Hasan Ajkunić, s.r.